

FIETSEN DOOR DE KLEINE KERNEN VAN OOST GELRE

Een fietstocht door het prachtige buitengebied van Oost Gelre
en langs leefbaarheidsprojecten in de kleine kernen

5 kilometer

Borculo

Haarlo

79 km

Ruurlo

Leostichting

FIETS MEE MET LIEKE!

Berckelanda

Beltrum

Zwillbrock

(D)

Groenlo

Zwolle

Meddo

Veldhoek

22

23

8

47

96

97

25

26

28

27

32

33

1

2

Gemeente Bronckhorst

Mariëvelde

Zieuwent

Gemeente Oost-Gelre

Lievelde

29

30

31

35

36

38

Vragender

5

6

Winterswijk

Gemeente Winterswijk

Harreveld

Lichtenvoorde

Dale

Bredevoort

Miste

Aalten

Gemeente Aalten

Barlo

Bredevoort

Miste

N18

N18

Dale

Bredevoort

Miste

© EMK cartografie

Route door het coulisselandschap van Mariëvelde, Zieuwent, Harreveld, Zwolle, Vragender en Lievelde.

Deze fietsroute komt voort uit de Leefbaarheidsvisie Kleine Kernen van Oost Gelre. Deze is opgesteld door de zes dorpsbelangenorganisaties van de kernen. Er staat in wat wensen, plannen en uitdagingen zijn om de leefbaarheid in de kernen te behouden en vergroten.

Leefbaarheidsvisie 2.020

In de visie uit 2017 fietst de achtjarige Lieke samen met haar moeder door de kernen en zien we door haar ogen wat de dorpjes te bieden hebben. In de Leefbaarheidsvisie Kleine Kernen 2.020, de opvolger van de eerste visie, is te lezen hoe hard er wordt gewerkt om de kernen leefbaar te houden. Hier fietst Lieke, in 2020 inmiddels 12 jaar, weer rond. Nu met haar oudere, net afgestudeerde broer Robert. Hij denkt erover om in één van de dorpjes van Oost Gelre te gaan wonen. Het blijkt dat de kleine kernen heel wat te bieden hebben!

Unieke fietsroute

De fietsroute door en langs de kleine kernen is geïnspireerd op de fietstochtjes van Lieke. Want hoewel er al legio mooie fietsroutes door het prachtige coulisselandschap en over de kerkenpaden van Oost Gelre zijn, was er nog geen route die alle kleine kernen van de gemeente aandeed. Nu wel! De route is via het genummerde knooppuntennetwerk te volgen. Bij elk knooppunt staan groenwitte bordjes met een informatiepaneel. De route kan ook worden opgedeeld in kleinere rondjes per kern, deze vindt u verderop in dit fietsrouteboekje.

Volg route via app!

Deze fietsroute kan via de gratis mobiele app Fietsknoop worden gevolgd. Download de app en zoek de fietsroute 'Kleine Kernen Oost Gelre'.

Meer info via QR-codes

Het bijzondere van deze route is dat ze niet alleen langs landschappelijke pareltjes voert, maar ook langs leefbaarheidsprojecten in de kleine kernen. Beknopte informatie hierover staat in dit fietsrouteboekje.

Wilt u meer weten, scan dan de QR-codes met uw mobiel en u wordt doorgelinkt naar de betreffende pagina in de digitale Leefbaarheidsvisie Kleine Kernen 2.020.

TIP Uitgelicht

- 1) Brede Maatschappelijke Voorziening (BMV)
- 2) Dorpshart met kerk
- 3) HMC'17: voetbalclub Harreveld/Mariënvælde
- 4) Nieuwbouwwijk De Boog
- 5) Zwaluwproject

Mariënvælde

'Achter-Zieuwent'

Mariënvælde was oorspronkelijk een buurtschap van het naastgelegen Zieuwent en werd Achter-Zieuwent genoemd. In 1931 splitste Mariënvælde zich kerkelijk af van de Sint-Werenfridusparochie van Zieuwent en werd een eigen parochie: de Onze Lieve Vrouwe van Lourdesparochie. Hierna kreeg het ook haar huidige plaatsnaam: Mariënvælde. Oorspronkelijk hoorde het plaatsje bij Ruurlo, maar sinds de gemeentelijke herindeling in 2005 valt het onder de gemeente Oost Gelre. Net als Zieuwent, waarmee Mariënvælde van oudsher dus nauwe banden heeft.

Kerkenpaden

Vroeger gebruikten boeren wandelpaden om naar de kerk te lopen. Het was de kortste route naar het dorp en de paden liepen vaak dwars door de velden. De paden werden in de loop der tijd steeds minder gebruikt en sommige raakten in vergetelheid. Zonde, want het is prachtig fietsen of wandelen over de charmante paadjes. Rondom Mariënvælde en andere kleine kernen in Oost Gelre zijn de kerkenpaden in ere hersteld. Ze lopen over oude weggetjes, langs bosranden en door het open veld, vaak met de kerktoren in het vizier.

Ouderwetse telefoonpalen

Bijna heel Mariënvælde heeft inmiddels glasvezel en dus supersnel internet. Het mobiele bereik in de kern is nog wel een punt van aandacht, daar moet een nieuw te plaatsen telefoonmast verbetering in brengen. Wel staan er sinds kort enkele ouderwetse telefoonpalen bij een biologische varkensboerderij aan de Vremanstraat. Niet voor het bellen, maar voor de zwaluwen. Het is een nostalgisch gezicht om de vogeltjes op de 'telefoondraden' te zien zitten, met op de achtergrond varkens die in de modderpoel rondscharrelen.

Droebeldorp

In en om Zieuwent kunt u zomaar een droebel tegenkomen. Dit typisch Zieuwentse verschijnsel is een klein groepje boerderijen op een hoogte in het land. Dat was wel nodig, want Zieuwent, in de middeleeuwen geschreven als 'Syenwede', betekent oorspronkelijk lage weide of moerassig gebied. Op de hoogten bouwden families clusters van boerderijen. Deze werden vernoemd naar de bijnaam van de familie. Er zijn nog zo'n 21 droebels te herkennen in Zieuwent en omstreken, onder meer 't Hoenderboom (waar Zieuwent uit is ontstaan), De Wopereis, 't Rolder en 't Spekschoor, d'n Tute en 't Rietberg.

Zonnig Zieuwent

Duurzaamheid is belangrijk. Ook in Zieuwent. Inwoners die zelf geen zonnepanelen op hun dak kunnen of willen plaatsen, kunnen meedoen aan zonnedakproject Zonnig Zieuwent. Deze energiecoöperatie legt zonnepanelen op grote daken. Bijvoorbeeld op het dak van vleeskuikenbedrijf Grefte. Door certificaten te kopen van Zonnig Zieuwent doen inwoners mee aan duurzame energieopwekking en profiteren ze van financiële voordelen.

TIP Uitgelicht

- 1) Groene kathedraal en struinpad
- 2) Welkoop met appartementen
- 3) Kabouteroute
- 4) Zonnedak Zonnig Zieuwent
- 5) Droebel 't Hoenderboom

1 kilometer

Groene kathedraal

Zieuwent staat bekend om de grote neogotische Sint-Werenfriduskerk; ook wel de kathedraal van de Achterhoek genoemd. Net buiten de kern, nabij het Sourcycenter, zijn 86 populieren aangeplant in de vorm van een kerk. In deze gestaag groeiende 'groene kathedraal' ervaart men serene rust. Ook leuk is het struinpad dat erlangs loopt en bewegwijzerd is met klompen.

TIP Uitgelicht

- 1) Vragenderveen
- 2) Zwarte Cross-terrein
- 3) MFA De Bult
- 4) Antonius basisschool
- 5) Korenmolen de Vier Winden

Vragender

Groene School

De Antonius basisschool in Vragender is in meer dan één opzicht groen. Er liggen zonnepanelen op het dak, binnen brandt ledverlichting en de school is helemaal stroomneutraal. Ook wordt er gewerkt aan een plan om een groen speelplein te maken. Het opvangen regenwater van het dak gaat door speciale waterspeelplekken op het schoolplein stromen. Een paar keer per jaar gaan de kinderen op excursie in natuureservaat het 'Vroagender Vène'. In dit zeer zeldzame hoogveengebied leren ze spelenderwijs over de natuur.

Beeldbepalend

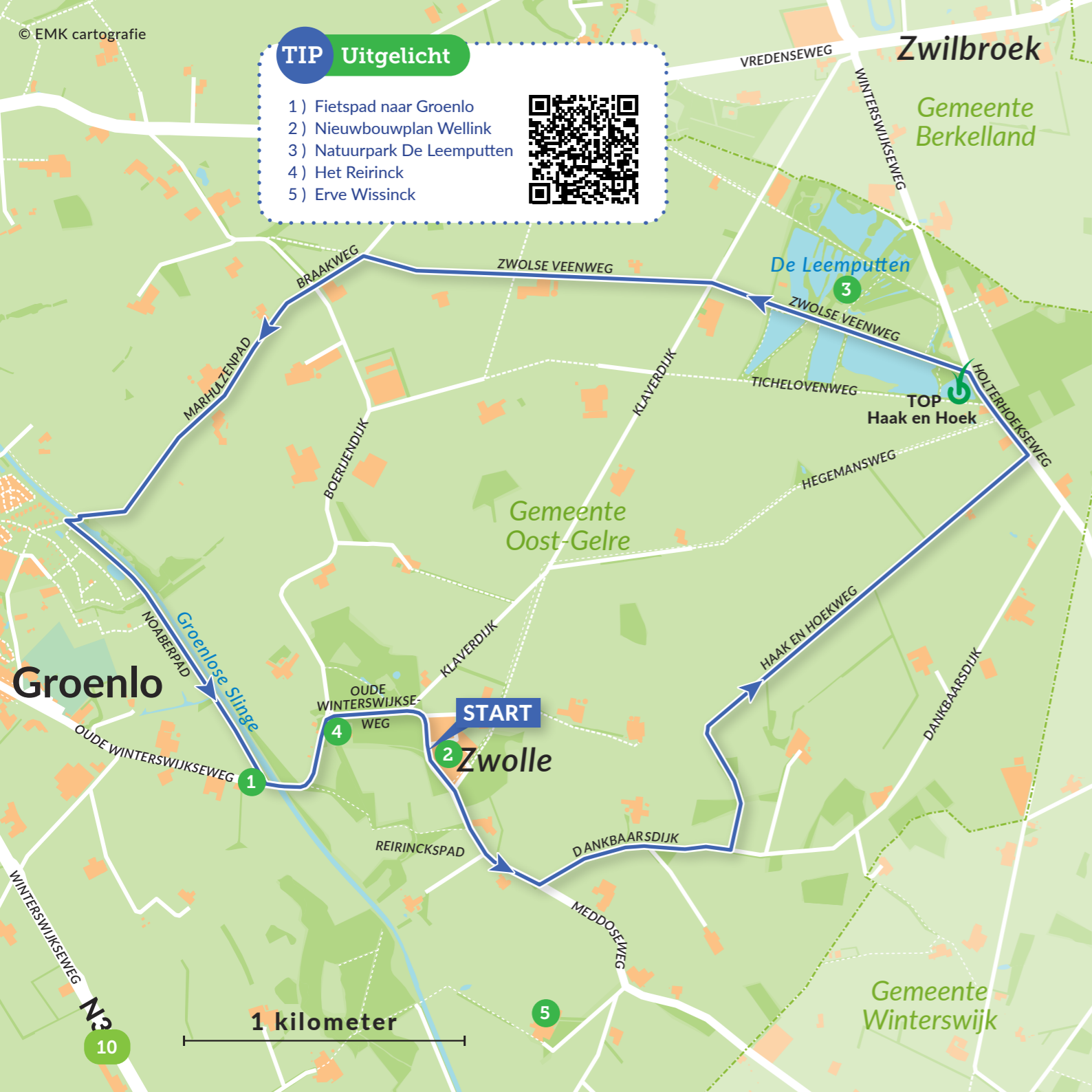
Vragender kwam 850 jaar geleden al voor in officiële stukken. Eerst nog als 'Hof Vragener'. Het dorp is hooggelegen: van welke kant je ook komt, je moet altijd klimmen om het te bereiken. Vragender kent enkele beeldbepalende gebouwen: de Rooms-Katholieke kerk die is toegewijd aan de Heilige Antonius van Padua en korenmolen de Vier Winden. Met de (ver)bouw van de Vragender sporthal heeft het dorp een echte Multi Functionele Accommodatie (MFA) gekregen. Deze heet De Bult en men kan er terecht voor sportieve, sociale en culturele activiteiten, vergaderingen en bijeenkomsten. De MFA draagt zo bij aan het nog meer verbinden van de verschillende verenigingen in Vragender.

75 jaar vrijheid fietstocht

Om te vieren dat ook Vragender werd bevrijd, is in 2020 de historische fietstocht 'Vragender tijdens de Tweede Wereldoorlog' uitgezet. Deze is 20 kilometer lang en voert door het mooie Vragender landschap, langs punten waar er in de oorlog gebeurtenissen hebben plaatsgevonden: een bombardement, onderduikplekken, vliegtuigcrashes, zoeklichten en luchtaanvallen. In het bijbehorende boek 'Vragender tijdens de Tweede Wereldoorlog - 75 jaar vrijheid' staan deze verhalen opgetekend.

TIP Uitgelicht

- 1) Fietspad naar Groenlo
- 2) Nieuwbouwplan Wellink
- 3) Natuurpark De Leemputten
- 4) Het Reirinck
- 5) Erve Wissinck

Zwolle**Banden met Groenlo**

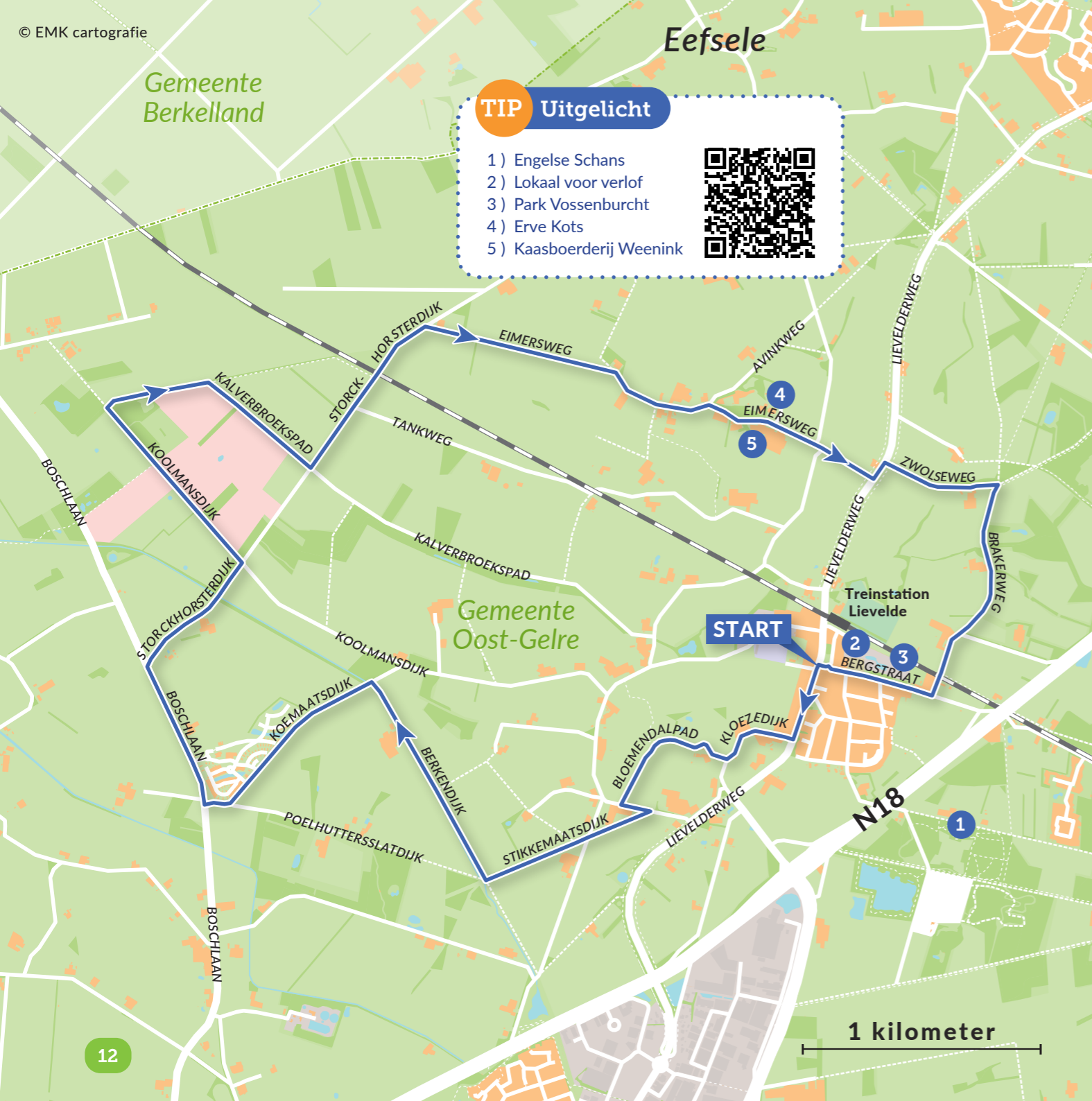
Zwolle hoort sinds de gemeentelijke herindeling in 2005 bij gemeente Oost Gelre. Het buurtschap heeft nauwe banden met het naastgelegen Groenlo. Eind zestiende eeuw verbleven veel Zwollenaren vanwege oorlogstoestanden in de veste Grol. Nu kijken veel inwoners uit naar Groenlo voor sporten, winkels, openbaar vervoer en middelbaar onderwijs. Om daar veilig te komen is een fietspad aangelegd van Groenlo, langs SV Grol en 't Marveld, tot aan de nieuwe brug over de Slinge. Van daaruit moeten fietsers verder over de openbare weg. Grote wens is het verlengen van dat fietspad tot aan de kern van Zwolle. Dit tracé zal er in de toekomst komen.

Nieuwbouw

Zwolle is met zeshonderd inwoners en een kern met (nu nog) 24 woningen, vier bedrijven, een basisschool en een peuterspeelzaal de kleinste kern van Oost Gelre. Overigens heeft het wel het grootste buitengebied! De woningbouw stond er wel dertig jaar stil. Behoeftte aan nieuwe huizen was er wel, daarom wordt nu volop gebouwd op plan Wellink. Er komen dertien woningen, daarmee kan de kern dus voorlopig even vooruit. Historisch interessante gebouwen en plaatsen zijn er ook in Zwolle, zoals herberg het Reirinck, Erve Wissinck met een schuilkerk, en natuurpark De Leemputten.

Betrokken inwoners

Hoewel Zwolle een kleine gemeenschap heeft, is deze wel hecht. Er is onder meer een klootschiet-, feest-, carnavals- en schietvereniging. Evenemententerrein 't Strootman, waar de jaarlijkse kermis wordt gehouden, vervult hierin een belangrijke sociale rol. Men is erg betrokken bij initiatieven als de ontwikkeling van het nieuwe dorpsplan 2020-2030. Kwesties als de slechte mobiele bereikbaarheid, de matige verkeersveiligheid op sommige wegen en de mogelijke komst van zonnepanelenweides leven onder de bevolking.

TIP Uitgelicht

- 1) Engelse Schans
- 2) Lokaal voor verlof
- 3) Park Vossenburcht
- 4) Erve Kots
- 5) Kaasboerderij Weenink

Lievelede

Oorlogsverleden

Lievelede, ook wel Linelo (1364) en Lieveeld (1785) genoemd, heeft een roemrucht oorlogsverleden. In de Tachtigjarige Oorlog werd het door de Spanjaarden bezette Groenlo belegerd door het Staatse leger: het beleg van Groenlo. Het hoofdkwartier van prins Frederik Hendrik was op de Lievelede Es, vlakbij Erve Kots. Er liep een 16 km lange insluitlinie om Groenlo en op Lievelede's grondgebied bevonden zich twee verdedigingsschans: de Engelse Schans en de Franse Schans. De eerste is in 2002 in oude staat hersteld, de tweede werd in 2003 herontdekt op luchtfoto's. Er is in Lievelede een nieuwbouwplan vernoemd naar de Engelse Schans. Hier wonen veel Lievelede jongeren die graag in hun dorp wilden blijven wonen.

Lievelede kabouters

In navolging van Groenlo en andere kleine kernen heeft ook Lievelede vanaf eind 2020 haar eigen kabouterroute. Via deze wandelroute kom je langs verschillende kleine voordeuren van kabouterhuizen die je kan opzoeken en bekijken. In het bijbehorende boekje worden vijftien van de kabouters voorgesteld met een gedicht, verhaaltje of tekening. Daarbij ontdek je op een speelse manier steeds weer nieuwe details, geschiedenis, of prachtige plekjes van Lievelede.

Meer groen

De omgeving van Lievelede is al prachtig, maar het kan natuurlijk nog mooier. Er wordt hard gewerkt om het groen in en om het dorp beter beleefbaar te maken. Een mooi begin is gemaakt met Park Vossenburcht. Op het oude Vion-terrein is groen aangeplant en een wandel- en fietspad aangelegd. Vanuit Lievelede's Belang wordt er groen aangelegd rondom de huidige fietspaden en ontwikkelt men nieuwe lokale ommetjes vanuit het dorp. Zo is het nog beter recreëren in Lievelede.

TIP Uitgelicht

- 1) Fietscrossbaan
- 2) Schuilhutten
- 3) Nieuwbouw CPO De Bond
- 4) Molen Hermien
- 5) Vennebulten

Harreveld

Fietscrossbaan en sfeerverlichting

Opvallende gebouwen in Harreveld zijn de Rooms-Katholieke Sint-Agathakerk, vernoemd naar de martelares van Sicilië, beltkorenmolen Hermien uit 1819 en de instelling voor jeugdzorg. Deze staat op de plek waar voorheen havezate Harreveld stond.

Geen gebouw, maar wel een mooie toevoeging aan het dorp, is de nieuwe fietscrossbaan. Hier maken veel Harreveldse kinderen inmiddels dankbaar gebruik van. In de donkere dagen rond Kerstmis is Harreveld sfeervol verlicht. In 2019 werd namelijk nieuwe sfeerverlichting aan de lantaarnpalen aangeschaft, een lang gekoesterde wens van de bewoners.

Harreveld in het groen

De werkgroep Harreveld in het groen doet zijn best om Harreveld nog groener, en dus mooier, te maken. Zij zaaien bermmengsels, planten struiken en bomen langs wegen, brengen oude planten terug in het landschap en creëren natuurlijke landschapsscheidingen. Ook is de urnentuin bij de begraafplaats en de pastorietuin opgeknapt. Er zijn plannen om de plek waar je Harreveld binnenrijdt vanaf de Twenteroute mooier te maken, met een wadi en bloemen.

Veilig N18 over

Harreveld ligt aan de N18, ook wel Twenteroute genoemd. Het oversteken van deze drukke verkeersader was een hachelijke onderneming. Nu de N18 is opgewaardeerd, zijn er bij Harreveld verkeerslichten komen te staan. Het nieuwe kruispunt met fietsoversteek is een stuk veiliger en bovendien praktisch, want nu kan ook de schooljeugd makkelijker en veiliger oversteken. Wel is het toegenomen sluipverkeer door de opwaardering van de N18 een aandachtspunt.

Speciale dank gaat uit naar de betrokken inwoners, dbo's, Stichting Achterhoek Toerisme en gemeente Oost Gelre.

COLOFON

Redactie:

Marije Schrijft (marije-schrijft.nl)

Ontwerp:

Hisslink (hisslink.nl)

Fotografie:

Elza Overbeek
Jurgen Baks
Jet Schurink
Hans Braskamp
Nancy Hahné-Rouwhorst
Geert Kerkhoff
Stan Bouman
Annette Piek
Marije Stomps
HMC'17